

ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ
TENDERS REVIEW AUTHORITY

Λεωφ. Γρίβα Διγενή 81-83, 2ο όροφο, Τ.Θ. 24820, 1304 Λευκωσία
Τηλ.: 22445100, Φαξ: 22445107, Email: tra@aap.gov.cy, Web: www.tra.gov.cy

Προσφυγή Αρ. 6/2022

Μεταξύ:

LOGICOM SOLUTIONS LIMITED

Αιτητών

v.

ΔΗΜΟΥ ΠΑΦΟΥ

Αναθέτουσας Αρχής

**Αναθεωρητική Αρχή
Προσφορών**

Έφη Παπαδοπούλου, Πρόεδρος
Λοΐζος Κάππας, Μέλος
Γιώργος Αναστασίου, Μέλος
Σόλων Παπαθεοχάρους, Μέλος
Δήμος Θωμά, Μέλος

Αιτητές:

LOGICOM SOLUTIONS LIMITED

Αντιπροσωπεύθηκε από τους:

1. Αλέξανδρο Γαβριηλίδη, Δικηγόρο για Σκορδή, Παπαπέτρου & Σία Δ.Ε.Π.Ε
2. Φοίβη Παπαγιώργη, Δικηγόρο για Σκορδή, Παπαπέτρου & Σία Δ.Ε.Π.Ε
3. Χρυσόστομο Κρητιώτη, Διευθύνοντα Σύμβουλο Αιτήτριας Εταιρείας
4. Μάριο Βασιλείου, Ανώτερο Διευθυντή Προσφορών

Αναθέτουσα Αρχή:

ΔΗΜΟΣ ΠΑΦΟΥ

Αντιπροσωπεύθηκε από τους:

1. Ελένη Νεοπτολέμου, Δικηγόρο για Μιχάλης Κυριακίδης Δ.Ε.Π.Ε
2. Μαρία Κωνσταντή Δικηγόρο για Μιχάλης Κυριακίδης Δ.Ε.Π.Ε
3. Φαίδωνα Φαίδωνος, Δήμαρχο Πάφου
4. Θέμη Φιλίππιδη, Δημοτικό Γραμματέα
5. Κατερίνα Κυριακού, Λειτουργό Πληροφορικής

Ημερομηνία έκδοσης Απόφασης: 20 Μαΐου 2022

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Με την παρούσα προσφυγή η εταιρεία LOGICOM SOLUTIONS LIMITED («οι Αιτητές») ζητούν ακύρωση της απόφασης του Δήμου Πάφου («η Αναθέτουσα Αρχή») να κατακυρώσει το Διαγωνισμό αρ. 24/2021 με τίτλο «*Supply, Installation, Commissioning and Maintenance of an Integrated Smart Water Management and Metering System for the Municipality of Paphos*» στην εταιρεία ΟΛΥΜΠΙΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ Α.Ε.Ε. («ο Επιτυχών») για το λόγο ότι κατά το στάδιο της αξιολόγησης, της τεχνικής και οικονομικής προσφοράς, συγκέντρωσε την υψηλότερη βαθμολογία από όλες τις υποβληθείσες προσφορές. Κριτήριο ανάθεσης ήταν η πλέον συμφέρουσα από οικονομικής άποψης προσφορά με βάση την αναλογία τιμής προς ποιότητα.

Ο Διαγωνισμός προκηρύχθηκε στις 11.06.2021 και οι προσφορές υποβλήθηκαν μετά από παράταση στις 14.09.2021. Η αξιολόγηση των προσφορών ολοκληρώθηκε στις 19.01.2022 οπότε και υποβλήθηκε η έκθεση αξιολόγησης στην Επιτροπή Προσφορών του Δήμου Πάφου η οποία στις 20.01.2022 αποφάσισε όπως υιοθετήσει τις εισηγήσεις της Επιτροπής Αξιολόγησης και προωθήσει την απόφαση της στο Συμβούλιο Προσφορών, το οποίο και έλαβε την προσβαλλόμενη απόφαση στις 20.01.2022.

Οι Αιτητές ισχυρίζονται ότι η προσφορά του επιτυχόντα θα έπρεπε να απορριφθεί από το στάδιο ελέγχου ικανοποίησης των προϋποθέσεων συμμετοχής καθότι δεν πληρούσε τον ουσιώδη όρο 6.4.(4) του Μέρους Α των εγγράφων του Διαγωνισμού, ο οποίος αφορά τα προσόντα και την πείρα των Βασικών Εμπειρογνομόνων που απαιτείτο να περιληφθούν στην προτεινόμενη ομάδα έργου.

Συγκεκριμένα οι βασικοί εμπειρογνώμονες 2, 3 και 4 που προτάθηκαν δεν κατέχουν πτυχίο πανεπιστημίου (University Degree) ως η απαίτηση του όρου. Ο Βασικός Εμπειρογνώμονας 2 (Site Manager) κατείχε δίπλωμα στην Ηλεκτρική Μηχανική από το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Τ.Ε.Ι.) Πειραιά, με περίοδο φοίτησης 09/1999-04/2006. Ήταν επίσης κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος M.Sc., το οποίο όμως σύμφωνα με τη διευκρίνιση του συμπληρωματικού εγγράφου αρ. 5, ημερομηνίας 02.08.2021, «*The term “University degree” does not include post-graduate degrees*», δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό ως Πτυχίο Πανεπιστημίου. Ισχυρίζονται οι Αιτητές ότι τα Ελληνικά Τ.Ε.Ι. διακρίνονται από τα πανεπιστήμια. Τόσο σύμφωνα με τη σχετική ελληνική νομοθεσία όσο και σύμφωνα με τους κανονισμούς που ισχύουν στην Κύπρο¹ τα Ελληνικά Τ.Ε.Ι. δεν είναι πανεπιστήμια. Συνεπώς το δίπλωμα που ο Βασικός Εμπειρογνώμονας 2 κατέχει δεν είναι Πτυχίο Πανεπιστημίου και δεν ικανοποιεί την σχετική απαίτηση του όρου 6.4.(4), ο οποίος

---

¹ I. Ελληνικός Νόμος αρ. 4485/2017, «Οργάνωση και Λειτουργία της Ανώτατης Εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις»
II. Κανονισμοί του Περί Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης και Παροχής Σχετικών Πληροφοριών ΚΔΠ 172/99 όπως τροποποιήθηκε από την ΚΔΠ926/2003.

δεν αφήνει περιθώριο αποδοχής οποιουδήποτε άλλου τίτλου σπουδών. Ο όρος ο οποίος είναι ξεκάθαρος και περιοριστικός είναι σύμφωνα με τη νομολογία² ουσιώδης, αφού αφορά τα προσόντα των Βασικών Εμπειρογνομώνων που θα στελεχώνουν την Ομάδα Έργου. Ο όρος απαιτούσε ρητά την κατοχή πτυχίου Πανεπιστημίου (University degree) χωρίς πρόνοια που θα επέτρεπε στην Αναθέτουσα Αρχή να αποδεχθεί οτιδήποτε άλλο, είτε ισότιμο, είτε αντίστοιχο, είτε ισοδύναμο προσόν. Σ' ότι αφορά την ερμηνεία ουσιωδών όρων διαγωνισμού για ανάθεση δημοσίων συμβάσεων με παραπομπή σε νομολογία³ αναφέρουν ότι αυτοί πρέπει να ερμηνεύονται στενά και αυστηρά χωρίς να επιτρέπονται παρεκκλίσεις.

Κι' εάν ακόμη, ισχυρίζονται, οι όροι του διαγωνισμού παρείχαν δυνατότητα να γίνουν αποδεκτά οποιαδήποτε άλλα Πτυχία από Πτυχία Πανεπιστημίου η αποδοχή τους θα μπορούσε να γίνει μόνο εάν υπήρχε προηγούμενη αναγνώριση των σχετικών προσόντων από το ΚΥΣΑΤΣ⁴.

Σε κάθε περίπτωση ισχυρίζονται ότι το ζήτημα κατά πόσο το δίπλωμα Ηλεκτρικής Μηχανικής του Τ.Ε.Ι. Πειραιώς αποτελούσε πτυχίο Πανεπιστημίου δεν φαίνεται να απασχόλησε τα αρμόδια για το διαγωνισμό όργανα (ιδιώτες συμβούλους, Επιτροπή Αξιολόγησης, Επιτροπή Προσφορών, Συμβούλιο Προσφορών). Όλοι, εσφαλμένα,

---

² Logicom Solutions Ltd v. ΚΟΑ, Προσφυγή 13/2016, ημερ. 30.05.2016.

³ Χαράλαμπος Νικόλας v Δημοκρατίας (2011) 3 Α.Α.Δ. 583, Εταιρεία EL.NI.A Kokkinos Ltd v. Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών, Υπόθεση 75/2010, ημερ. 04.07.2011

⁴ Κυπριακή Δημοκρατία μέσω ΕΔΥ v. Σάββα Σαββίδη (2011) 3Α ΑΑΔ 43

εξέλαβαν ως δεδομένο ότι ο Βασικός Εμπειρογνώμονας 2 κατείχε Πτυχίο Πανεπιστημίου⁵.

Αναφορικά με τον Βασικό Εμπειρογνώμονα 3, Automation Engineer, οι Αιτητές πέραν της προαναφερθείσας επιχειρηματολογίας τους, ισχυρίζονται ότι το δίπλωμα στη Μηχανολογία, που, σύμφωνα με το βιογραφικό του αυτός κατέχει, δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό. Αποκτήθηκε από το «University of Peloponnese (ex Technological Educational Institute of Patra)», την περίοδο 02/2001-06/2008, δηλαδή όταν ακόμη υφίσταται το Τ.Ε.Ι. Πάτρας ως ξεχωριστό και ανεξάρτητο ίδρυμα από το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.

Απορριπτέο από τους Αιτητές, με το ίδιο σκεπτικό, είναι και το δίπλωμα Μηχανολογίας του Τ.Ε.Ι. Κεντρικής Μακεδονίας που κατέχει ο Βασικός Εμπειρογνώμονας 4.

Η Αναθέτουσα Αρχή τους ισχυρισμούς των Αιτητών τους απορρίπτει και υποστηρίζει ότι οι Βασικοί Εμπειρογνώμονες 2, 3 και 4 πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 6.4. του Μέρους Α με τα πτυχία τα οποία κατέχουν.

---

⁵ Κωνσταντίνος Ταλιαδώρος ν. Κυπριακής Δημοκρατίας, μέσω Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας, ημερ. 30.06.2010, Κωνσταντίνος Ταλιαδώρος ν. Κυπριακής Δημοκρατίας, μέσω Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας, Αναθεωρητική Έφεση Αρ. 120/2010, ημερ. 28.06.2016

Σύμφωνα με την Αναθέτουσα Αρχή ο τρόπος ερμηνείας του σχετικού όρου από τους Αιτητές είναι υπερβολικά στενός και εσφαλμένος. Ο επίδικος διαγωνισμός συνεχίζει ήταν ανοικτός διαγωνισμός προς Οικονομικούς Φορείς στην Κύπρο, την Ελλάδα, την Ευρώπη και όχι μόνο. Συνεπώς χρησιμοποιήθηκε ένας κοινά αποδεκτός όρος ανώτατης εκπαίδευσης, δηλαδή Πανεπιστημίου (University Degree). Η Αναθέτουσα Αρχή δεν μπορούσε να θέσει τις διάφορες ονομασίες ή/και κατηγορίες που ονομάζουν ή χρησιμοποιούν οι διάφοροι οργανισμοί ή/και εκπαιδευτικά ιδρύματα για τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα και για τέτοιους τίτλους ανά το παγκόσμιο.

Στην Ελλάδα, συνεχίζει η Αναθέτουσα Αρχή, φαίνεται να υπάρχει διαχωρισμός σε ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα με ακαδημαϊκή κατεύθυνση (Πανεπιστήμια) και σε άλλα με επαγγελματικό προσανατολισμό (ΤΕΙ). Δεν χωρεί αμφιβολία, αναφέρει, ότι τα πτυχία των ΤΕΙ Ελλάδος είναι πτυχία από ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα και ότι ο σχετικός διαχωρισμός δεν αντιστοιχεί με διαχωρισμό που υπάρχει στην Κύπρο και παραπέμπει σχετικά στους ελληνικούς νόμους 2916/2001 και 4485/2017 και στους Κανονισμούς περί Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης και Παροχής Σχετικών πληροφοριών Κανονισμών του 1999 συμπεριλαμβανομένων και των τροποποιητικών κανονισμών του 129/06 (Κανονισμός 4), από τους οποίους σύμφωνα με την Αναθέτουσα Αρχή προκύπτει ότι ως πτυχίο Πανεπιστημιακού επιπέδου αναγνωρίζεται κάθε πτυχίο ή δίπλωμα ανώτατης εκπαίδευσης. Ο διαχωρισμός που υπήρχε προηγουμένως και τον οποίο

επικαλούνται οι Αιτητές δεν υπάρχει πλέον στην κυπριακή έννομη τάξη. Παραμένει μόνο ο όρος «πτυχίο».

Επιπρόσθετα, διευκρινίζει ότι τα πτυχία των Τ.Ε.Ι. τα οποία εκδόθηκαν μετά το 2001, όπως αυτά των Βασικών Εμπειρογνομών του Επιτυχόντα, είναι ισότιμα με πτυχία Πανεπιστημίου, γεγονός που αναγνωρίζουν και οι Αιτητές.

Η Αναθέτουσα Αρχή αναφέρεται και στη Διαδικασία της Μπολόνια (Bologna Process) όπου τα πτυχία τα οποία χορηγούνται από τα Τ.Ε.Ι. της Ελλάδας αντιστοιχούν πλήρως στα αντίστοιχα Ευρωπαϊκά Πτυχία Bachelor (University Degrees) και στη συνέχεια σχολιάζει τους όρους «ισότιμο» και «ισότιμο και αντίστοιχο» οι οποίοι αναφέρονται στη νομοθεσία του ΚΥΣΑΤΣ αλλά και στην αγόρευση των Αιτητών. Ο όρος ισότιμο, αναφέρει, αναφέρεται στο επίπεδο των σπουδών, δηλαδή ανώτατης εκπαίδευσης, όπως ακριβώς στην παρούσα περίπτωση, ενώ ο όρος της αντιστοιχίας αναφέρεται στην αναγνώριση του περιεχομένου των σπουδών, αν δηλαδή ο σχετικός τίτλος περιέχει τουλάχιστον 2/3 των απαιτούμενων μαθημάτων του αντίστοιχου κλάδου του ιδρύματος που λαμβάνεται ως μέτρο κρίσης. Συνεπώς, υποστηρίζει δεν μπορούσε να αξιολογήσει εάν υπάρχει ισοτιμία ή αντιστοιχία των πτυχίων με τα αντίστοιχα πτυχία άλλων χωρών. Τέτοιοι ισχυρισμοί και τέτοια ερμηνεία θα ερχόταν σε αντίθεση με τις αρχές που διέπουν τους δημόσιους διαγωνισμούς, άρθρο 39 του Ν.73(Ι)/2016, σύμφωνα με το οποίο η

Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να θέτει τους τεχνικούς όρους και τεχνικές προδιαγραφές με τρόπο ώστε να μην αποκλείονται προσφορές οι οποίες είναι ισοδύναμες.

Η απαίτηση για κατοχή «university degree» δεν θα μπορούσε να ερμηνευθεί με τον τρόπο που εισηγούνται οι Αιτητές και να μην γίνουν αποδεκτά ισοδύναμα προσόντα, σε περίπτωση που ήθελε θεωρηθεί ότι τα πτυχία των Τ.Ε.Ι. Ελλάδος δεν αποτελούν «university degree». Παραπέμπει επίσης στην απάντηση, ημερ. 23.08.2018, του Υπουργού Παιδείας της Κύπρου σε κοινοβουλευτική ερώτηση όπου αναφέρεται ότι: *«... Επειδή στην Κύπρο δεν υπάρχει διάκριση στους τομείς της ανώτατης εκπαίδευσης το Συμβούλιο, κατά την 97^η Συνεδρία του (21 Σεπτεμβρίου 2009) αποφάσισε ότι οι τίτλοι σπουδών των Τ.Ε.Ι. Ελλάδας μπορούν να αναγνωριστούν ως ισότιμοι προς πτυχία Πανεπιστημιακού επιπέδου».*

Για την ερμηνεία του όρου «ισότιμο» και «ισοδύναμο», η Αναθέτουσα Αρχή παραπέμπει σε νομολογία⁶ σύμφωνα με την οποία:

«Σκοπός της ερμηνείας του νόμου είναι η ανεύρεση της πρόθεσης του νομοθέτη. Όπου το λεκτικό της διάταξης είναι σαφές, το Δικαστήριο την ερμηνεύει με βάση τη φυσική και συνήθη έννοια των λέξεων. Οι λέξεις σ' ένα νομοθέτημα γενικά ερμηνεύονται με τη συνήθη τους σημασία, αλλά και με βάση τα συμφραζόμενα, έχοντας δε υπόψη το αντικείμενο και το σκοπό του νόμου. (Βλ. Δημοκρατία ν. Ματθαίου, Αναθεωρητική Έφεση 832, ημερ. 12.7.1990. Βλ. επίσης Halsbury's Laws of England, Τετάρτη Έκδοση, Τόμος 44, παραγρ. 863 - 873). Η ερμηνεία πρέπει να είναι τέτοια που να μην οδηγεί σε παράλογα

---

⁶ Χριστόδουλος Παναγή ν. Κυπριακής Δημοκρατίας, Υποθ. Αρ. 1310/2009, ημερ. 12.07.2011, Πέτρος Πέτρου ν. Κυπριακής Δημοκρατίας, Υπόθ. αρ. 847/2010, ημερ. 10.02.2012.

αποτελέσματα, αλλά στη λειτουργικότητα των νόμων. (Βλ. Δημοκρατία ν. Αντωνίου και Άλλων)».

Η νομολογία, υποστηρίζει, την οποία επικαλούνται οι Αιτητές δεν τυγχάνει εδώ εφαρμογής καθότι δεν αφορά διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων αλλά διαδικασίες του δημοσιοϋπαλληλικού τομέα. Επιπλέον στην απόφαση **Ταλιαδόρος ν. Κυπριακής Δημοκρατίας** (πιο πάνω), ο εκεί αιτητής είχε λάβει το πτυχίο του από το Τ.Ε.Ι. το 1971.

Η Αναθέτουσα Αρχή απορρίπτει και τον ισχυρισμό των Αιτητών ότι οι προσφοροδότες είχαν υποχρέωση πριν την υποβολή της προσφοράς τους να υποβάλουν αίτηση στο ΚΥΣΑΤΣ για αναγνώριση των πτυχίων τους. Κάτι τέτοιο, υποστηρίζουν, συνιστά παραβίαση της υποχρέωσης της Κυπριακής Δημοκρατίας για την ελεύθερη μετακίνηση των εργαζομένων και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από τη στιγμή που οι κανόνες του ενωσιακού δικαίου τυγχάνουν ευθείας και άμεσης εφαρμογής στο πεδίο του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων. Τα αποφασισθέντα στην **Κυπριακή Δημοκρατία ν. Σαββίδη** (πιο πάνω) στην οποία παραπέμπουν οι Αιτητές, κι' αυτή αφορούσε ζητήματα δημοσιοϋπαλληλικού τομέα και πτυχίο του ΑΤΙ το οποίο δεν αποτελεί πτυχίο Πανεπιστημίου.

Σ' ότι αφορά τη διακριτική ευχέρεια της διοίκησης ως προς την ερμηνεία των όρων η Αναθέτουσα Αρχή παραπέμπει στην *Logicom Solutions Ltd v. Υπουργείου Εσωτερικών*, Προσφυγή 57/2013, ημερ. 23.10.2014.

Καταληκτικά, αναφέρει ότι ο λόγος ακύρωσης που υπέβαλαν οι Αιτητές είναι αλυσιτελής εφόσον ο Επιτυχών με την προσφορά του για κάθε βασικό εμπειρογνώμονα είχε δηλώσει αναπληρωτές/αντικαταστάτες, οι οποίοι κατείχαν πτυχία Πανεπιστημίων.

Σχετικός με τον μοναδικό λόγο ακύρωσης είναι ο όρος 6.4.(4) ο οποίος, για ότι εδώ απασχολεί, αναφέρει τα εξής:

«6.4 Technical and professional ability

[...]

4. The must include in the proposed Project Team which will be responsible for the implementation of the Contract Scope, as key experts, personnel whose qualifications cover the minimum required as listed below:

Key Expert 2: Site Manager

- University degree in Engineering, Technology or other Physical or Applied Science.*
- At least 5 years of experience in Site Management.*
- Proven experience in participating at least one completed similar project (SCADA/AMR/Leak Detection).*

Key expert 3: Automation Engineer

- *University degree in Engineering, Technology or other Physical or Applied Science.*
- *At least 5 years of experience in installation and commissioning of equipment for SCADA or similar automation systems.*
- *Proven experience in participating at least one completed similar project (SCADA/AMR/Leak Detection).*

Key Expert 4: Civil/Mechanical Engineer

- *University Degree in Civil or Mechanical Engineering.*
- *At least 5 years of experience in installation and commissioning of equipment for SCADA and/or AMR systems.*
- *Proven experience in participating at least one completed similar project (SCADA/AMR/Leak Detection).*

Επίσης στο Συμπληρωματικό έγγραφο Αρ. 5, ημερομηνίας 02.08.2021, όπου σε ερώτηση Οικονομικού Φορέα, «*Please confirm that the term “University degree” includes also post-graduate degree (MSc. PhD)*» η Αναθέτουσα Αρχή απάντησε «*The term “University degree” does not include post-graduate degrees*».

Από πλευράς Αιτητών και Αναθέτουσας Αρχής έγινε αναφορά τόσο σε έγγραφο από την ιστοσελίδα του ΚΥΣΑΤΣ όσο και σε έγγραφο της Βουλής των Αντιπροσώπων στο οποίο αναφέρεται απάντηση του Υπουργού Παιδείας ημερ. 24.4.2018 σε σχέση με τους τίτλους των ΤΕΙ Ελλάδος. Παραθέτουμε τα σχετικά αποσπάσματα.

Από ιστοσελίδα ΚΥΣΑΤΣ

«*Ερώτηση 7: Τίτλοι Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) Ελλάδας*

Το Συμβούλιο αποφάσισε ότι οι τίτλοι σπουδών που χορηγούν τα ΤΕΙ μπορούν να αναγνωριστούν ως τίτλοι ισότιμοι προς Πτυχία πανεπιστημιακού επιπέδου.

Το Συμβούλιο αποφάσισε ότι οι εν λόγω τίτλοι σπουδών δεν μπορούν να τύχουν αναγνώρισης ως τίτλοι ισότιμοι και αντίστοιχοι προς Πτυχία πανεπιστημιακού επιπέδου, διότι τα προγράμματα σπουδών που προσφέρουν διαφοροποιούνται από τα προγράμματα που προσφέρουν τα πανεπιστήμια ως προς τη φυσιογνωμία τους, καθώς εκείνα των πανεπιστημίων έχουν ακαδημαϊκό προσανατολισμό ενώ εκείνα των ΤΕΙ έχουν επαγγελματικό προσανατολισμό».

Από δημοσιευμένη απάντηση Υπουργού Παιδείας ημερ. 23.8.2018 σε ερώτηση με αρ. 23.06.011.02.528 ημερ. 24.4.2018

«2. Σύμφωνα με το Άρθρο 1 του Νόμου υπ. αριθμόν 2916/2001 (ΦΕΚ 114/11.06.2001, τεύχος Α) της Ελληνικής Δημοκρατίας, η ανώτατη εκπαίδευση αποτελείται από δύο παράλληλους τομείς: α) τον πανεπιστημιακό τομέα, ο οποίος περιλαμβάνει τα Πανεπιστήμια, τα Πολυτεχνεία και την Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών και β) τον τεχνολογικό τομέα, ο οποίος περιλαμβάνει τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Συνεπώς τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ) Ελλάδας είναι ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης, αλλά δεν ανήκουν στην κατηγορία των πανεπιστημίων. Τα πτυχία που απονέμονται είναι «τεχνολογικής εκπαίδευσης» και είναι διαφορετικού προσανατολισμού από τους τίτλους σπουδών που απονέμονται από τα πανεπιστήμια.

Επειδή στην Κύπρο δεν υπάρχει διάκριση στους τομείς της ανώτατης εκπαίδευσης το Συμβούλιο, κατά την 97^η Συνεδρία του (21 Σεπτεμβρίου 2009), αποφάσισε ότι οι τίτλοι σπουδών των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) Ελλάδας μπορούν να αναγνωριστούν ως τίτλοι ισότιμοι προς Πτυχία πανεπιστημιακού επιπέδου.

Το Συμβούλιο αποφάσισε ότι οι εν λόγω τίτλοι σπουδών δεν μπορούν να τύχουν αναγνώρισης ως τίτλοι ισότιμοι και αντίστοιχοι προς Πτυχία πανεπιστημιακού επιπέδου, διότι τα προγράμματα σπουδών που προσφέρουν τα ΤΕΙ διαφοροποιούνται από τα προγράμματα που προσφέρουν τα πανεπιστήμια ως προς τη φυσιογνωμία τους, καθώς εκείνα των πανεπιστημίων έχουν ακαδημαϊκό προσανατολισμό ενώ εκείνα των ΤΕΙ έχουν επαγγελματικό προσανατολισμό.

Με βάση τα πιο πάνω, το Συμβούλιο θεωρεί ότι οι τίτλοι των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) Ελλάδος τυγχάνουν σωστής αναγνώρισης ακαδημαϊκά, από το Κ.Υ.Σ.Α.Τ.Σ».

Εκείνο που προκύπτει από τα πιο πάνω τα οποία αποτελούν κοινό έδαφος είναι ότι στην Κύπρο τα πτυχία των Τ.Ε.Ι. Ελλάδος τα οποία κατέχουν οι βασικοί εμπειρογνώμονες 2, 3 και 4 σύμφωνα με το Συμβούλιο του ΚΥΣΑΤΣ, μπορούν να αναγνωριστούν ως τίτλοι ισότιμοι προς πτυχία πανεπιστημιακού επιπέδου, η δε αναγνώριση τους από το Συμβούλιο του ΚΥΣΑΤΣ γίνεται ορθά.

Σε σχέση με το ζήτημα της ανάγκης όπως όσα παρουσιάζονται με τις γραπτές αγορεύσεις πρέπει να προκύπτουν από το διοικητικό φάκελο και τη σημασία ουσιώδους όρου δημόσιου διαγωνισμού σχετική είναι η υπόθεση *Δημοκρατία ν. Δ. Αωλωνίτης & Υιοί Λτδ (2000) 3 ΑΑΔ 137* στην οποία λέχθηκαν τα εξής:

«Η υπόθεση, όπως έχει επανειλημμένα λεχθεί, κρίνεται από το διοικητικό φάκελο και όχι από στοιχεία που παρουσιάζονται για πρώτη φορά στην αγόρευση».

Ότι ο όρος 6.4(4) του Μέρους Ι των εγγράφων του διαγωνισμού είναι ουσιώδης δεν έχει αμφισβητηθεί από την Αναθέτουσα Αρχή και ορθά, αφού αφορά στις τεχνικές προδιαγραφές, οι οποίες είναι αναγκαίες για τη διεκπεραίωση του έργου του διαγωνισμού.

Στην *Δημοκρατία v. Δ. Αυλωνίτης & Υιοί Ατδ* (πιο πάνω) σε σχέση με το ουσιώδες όρου δημόσιου διαγωνισμού διαβάζουμε τα εξής:

«[...] Έχει επανειλημμένα λεχθεί ότι προσφορά που δεν πληροί και δεν ανταποκρίνεται σε ουσιώδη όρο του διαγωνισμού είναι εξ υπαρχής άκυρη (*Βασίλης Χαράκης και Υιοί Ατδ v. Δημοκρατίας (Αρ.1)* (1994) 3 Α.Α.Δ. 10), ούτε και μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο εξέτασης (*KEM Transport v. EFA and Others* (1987) 3 C.L.R. 1939).

Αντίθετα η συμμόρφωση με τις ουσιώδεις πρόνοιες του διαγωνισμού αποτελεί προϋπόθεση για συμμετοχή σ' αυτόν (*Tamassos Tobacco Suppliers and Co. v. Δημοκρατίας*(1992) 3 Α.Α.Δ. 60). Η κρίση κατά πόσο ο όρος που παραβιάζεται αποτελεί ουσιώδη ή μη πρόνοια ανήκει στο Δικαστή (*George Corderoy & Christophorides v. Δημοκρατίας κ.ά.* (1992) 4 Α.Α.Δ. 2955).

Το κριτήριο για τον καθορισμό της σημασίας όρου είναι αντικειμενικό (*P. Steff & Co v. Δημοκρατίας* (1990) 3 Α.Α.Δ. 3343.) Κριτήριο είναι η σημασία που ενέχει η τήρησή του για την απόφαση για κατακύρωση της προσφοράς. Ουσιώδης είναι ο όρος η τήρηση του οποίου είναι αποφασιστικής σημασίας για τη λήψη και το περιεχόμενο της απόφασης για την κατακύρωση της προσφοράς (*Medcon Construction and Others v. Republic* (1968) 3 C.L.R. 535, *Kounas and Sons Ltd v. Republic* (1972) 3 C.L.R. 542, *Vouniotis & Sons v. Republic* (1985) 3 C.L.R. 2355)».

Ανάλογα αναφέρονται και στις *General Constructions Ltd v. Δήμου Λεμεσού* (1998) 3 ΑΑΔ 584 και *Αιμίλιος Έλληνας και Σία Ατδ v. Υπουργείου Οικονομικών κ.α.* (1990) 3ΑΑΔ 181 και *Δημοκρατία v. S. Kyriakos Euromarket Ltd* (2000) 3 ΑΑΔ 692.

Στην Έκθεση της Επιτροπής Αξιολόγησης, ημερομηνίας 14.01.2022, η οποία υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο Προσφορών στις 20.01.2022, αναφορικά με τις απαιτήσεις του υπό κρίση όρου 6.4.(4) για τους υπό κρίση Βασικούς

Εμπειρογνώμονες στη στήλη check καταγράφεται μόνο η ένδειξη «οκ» εξ ου και ο ισχυρισμός των Αιτητών ότι το ζήτημα του πτυχίου των τριών βασικών εμπειρογνομένων δεν απασχόλησε, ο οποίος όμως ισχυρισμός υπό τις περιστάσεις της υπόθεσης δεν ευσταθεί.

Η καταγραφή στην Έκθεση Αξιολόγησης της φράσης «ΟΚ» δεν υποδηλοί μη εξέταση του ζητήματος. Όσο λακωνική κι' εάν είναι δεν οδηγεί σε ότι εισηγούνται οι Αιτητές, εφόσον το όλο ζήτημα διέπεται από σχετική νομοθεσία και όχι από στοιχεία που θα έπρεπε να καταγραφούν. Το εάν βέβαια η καταγραφή «οκ» δηλαδή ότι πληρούται η απαίτηση είναι ορθή είναι ακριβώς το ζήτημα που εδώ θα εξετασθεί.

Τόσο με τις γραπτές αγορεύσεις των μερών όσο και ενώπιόν μας η επιχειρηματολογία που αναπτύχθηκε αφορά σε νομοθεσία και αποφάσεις του ΚΥΣΑΤΣ τα οποία θεωρούμε ότι δεν αποτελούν νέα στοιχεία που παρουσιάζονται για πρώτη φορά με τις αγορεύσεις και τα οποία δεν θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη.

Τόσο ο περί Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης και Παροχή Σχετικών Πληροφοριών Νόμος (Ν. 68(Ι)/1996), όπως τροποποιήθηκε, όσο και οι Κανονισμοί ΚΔΠ 172/99 οι οποίοι εκδόθηκαν με βάση το άρθρο 15 του εν λόγω νόμου, δεν μπορεί παρά να είναι γνωστά στα όργανα τα οποία έλαβαν μέρος

στη διαδικασία παραγωγής της προσβαλλόμενης απόφασης. Εκείνο που η νομολογία επιτάσσει δεν μπορεί να αφορά σε νόμους και κανονισμούς οι οποίοι είναι σε όλους γνωστοί. Συνεπώς, όσα τέθηκαν ενώπιόν μας με τη γραπτή αγόρευση της Αναθέτουσας Αρχής δεν μπορεί παρά να ληφθούν υπόψη.

Ενόψει των πιο πάνω προχωρούμε να εξετάσουμε κατά πόσο η κατάληξη της Αναθέτουσας Αρχής υπό το φως του όρου 6.4(4) του Μέρους Α των εγγράφων του διαγωνισμού είναι εύλογη.

Αναφορικά με την ερμηνεία του νόμου, σημειώνεται ότι στη **Southfields Ind. Ltd v. Δήμου Λ/σίας (1995) 3 ΑΑΔ** αναφέρονται τα ακόλουθα:

«Σκοπός της ερμηνείας του νόμου είναι η ανεύρεση της πρόθεσης του νομοθέτη. Όπου το λεκτικό της διάταξης είναι σαφές, το Δικαστήριο την ερμηνεύει με βάση τη φυσική και συνήθη έννοια των λέξεων. Οι λέξεις σ' ένα νομοθέτημα γενικά ερμηνεύονται με τη συνήθη τους σημασία, αλλά και με βάση τα συμφραζόμενα, έχοντας δε υπόψη το αντικείμενο και το σκοπό του νόμου. (Βλ. Δημοκρατία v. Ματθαίου, Αναθεωρητική Έφεση 832, ημερ. 12.7.1990. Βλ. επίσης Halsbury's Laws of England, Τετάρτη Έκδοση, Τόμος 44, παραγρ. 863 - 873). Η ερμηνεία πρέπει να είναι τέτοια που να μην οδηγεί σε παράλογα αποτελέσματα, αλλά στη λειτουργικότητα των νόμων. (Βλ. Δημοκρατία v. Αντωνίου και Άλλων)».

Ανάλογα εφαρμόζονται και σε σχέση με την ερμηνεία όρων διαγωνισμού.

Ότι οι όροι δημόσιου διαγωνισμού σύμφωνα με τη νομολογία⁷ ερμηνεύονται αυστηρά ως θέμα δημόσιας τάξης και συνέπειας δεν χωρεί αμφιβολία. Άλλωστε σύμφωνα με τη *Νικόλας Χαράλαμπος ν. Δημοκρατίας (2011) 3 ΑΑΔ 583* διαφορετικός τρόπος ερμηνείας θα συνιστούσε αδικία για τους υπόλοιπους προσφοροδότες και παρέκκλιση από τη νομολογία. Η ερμηνεία όμως όρων διαγωνισμού δεν μπορεί και δεν πρέπει να γίνεται κατά τρόπο που να καταστρατηγεί την αρχή του ενωσιακού δικαίου στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων όπως αυτή είναι καταγραμμένη στο άρθρο 39(2)⁸ του περί της Ρύθμισης των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων και για Συναφή Θέματα Νόμου του 2016, Ν. 73(Ι)/2016. Με απλά λόγια οι όροι δημόσιου διαγωνισμού δεν μπορεί και δεν πρέπει να θέτουν εμπόδια στον ανταγωνισμό λόγω της διαφορετικότητας συστημάτων που εφαρμόζονται στις διάφορες χώρες.

Υπό το φως των πιο πάνω και με δεδομένο ότι κάθε υπόθεση κρίνεται με τα δικά της περιστατικά, κρίνουμε, για τους λόγους που εξηγούμε πιο κάτω, ότι η ερμηνεία του όρου 6.4(4) του Μέρους Α από την Αναθέτουσα Αρχή και η κατάληξη της είναι καθόλα εύλογη.

---

⁷ G.P. Iron & Wood Makers ν. Δημοκρατίας (2008) 3 ΑΑΔ 155

⁸ (2) Οι τεχνικές προδιαγραφές εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία σύναψης σύμβασης και δεν πρέπει να έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων εμποδίων στο άνοιγμα της σύμβασης στον ανταγωνισμό.

Τα πτυχία των υπό αμφισβήτηση ειδικών Εμπειρογνομόνων 2, 3 και 4 αποκτήθηκαν μετά το 2001 που τα ΤΕΙ Ελλάδος αναβαθμίστηκαν σε επίπεδο πανεπιστημίου. Οι Αιτητές δεν αμφισβητούν ότι τα πτυχία των εν λόγω εμπειρογνομόνων είναι πτυχία ισότιμα με πτυχία πανεπιστημίου, αμφισβητούν όμως τη δυνατότητα αποδοχής τους προς ικανοποίηση του όρου για δύο λόγους. Πρώτον, λόγω απουσίας στον όρο της φράσης και «η ισότιμο προσόν», και δεύτερο γιατί τα πτυχία δεν είχαν υποβληθεί πριν την υποβολή των προσφορών στο ΚΥΣΑΤΣ για αναγνώριση.

Με κάθε εκτίμηση προς τους Αιτητές από τη στιγμή που τα πτυχία των εν λόγω εμπειρογνομόνων σύμφωνα με απόφαση του ΚΥΣΑΤΣ μπορούν να αναγνωριστούν ως ισότιμα, αυτό άλλωστε το δέχονται και οι Αιτητές, η παράλειψη σχετικής αναφοράς του στον όρο δεν εξουδετερώνει τη δυνατότητα αναγνώρισης τους από το κατά νόμο αρμόδιο όργανο ως ισότιμα πτυχία πανεπιστημίου. Ως προς το χρόνο της αναγνώρισης δηλαδή εάν έπρεπε να αναγνωριστούν πριν από την υποβολή των προσφορών, ως ο ισχυρισμός των Αιτητών, αυτό από μόνο του εφόσον η αναγνώριση αποτελεί στην ουσία τυπική διαδικασία και αφορά σε ιστορικά στοιχεία δεν θα μπορούσε να οδηγήσει σε απόρριψη της προσφοράς του επιτυχόντα. Η αναγνώριση είναι ζήτημα τυπικό το οποίο η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να ελέγξει κατά την υπογραφή της σύμβασης για σκοπούς συμμόρφωσης με τον περί Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης και Παροχής Σχετικών Πληροφοριών Νόμο του 1996, Ν. 68(Ι)/1996, όπως τροποποιήθηκε.

Ενόψει των πιο πάνω ούτε οι ισχυρισμοί για απουσία έρευνας και αιτιολογίας ευσταθούν.

Ομόφωνα αποφασίζουμε απόρριψη της προσφυγής και επικύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης.